

T.C.
TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU BAŞKANLIĞI
Çevre Enerji ve Ulaştırma İstatistikleri Daire Başkanlığı

TUTANAK

Konu : Sera gazı Emisyon Envanteri Çalışma Grubu Toplantısı
Yer : TÜİK 7. Kat Toplantı Salonu
Tarih/Saat : 08/03/2018 10:00

Gündem :
Nisan 2018'de raporlanacak 1990-2016 Sera gazı Emisyon Envanteri Çalışmalarının Değerlendirilmesi

---

Görüşülen Konular:

Sera gazı Emisyon Envanteri Çalışma Grubu Toplantısı, Çevre, Enerji ve Ulaştırma İstatistikleri Daire Başkanı Sayın Sebahattin SARI'nın açılış konuşmasıyla başlamıştır. Sayın SARI konuşmasında bu yılki envanter çalışmalarında gelinecek durumu özetleyerek durum değerlendirmesi yapmıştır. Sera gazı emisyon envanterinin ülkemiz açısından önemine değinip bu çerçevede hazırlanmış olan Kalite Güvence/Kalite Kontrol (QA/QC) Planı kapsamında zamanlılık, kalite kontrol, kapasite gelişimi ve arşivleme konularının önemini vurgulamıştır.

İklim Değişikliği İstatistikleri Grup Sorumlusu Sayın Fatma Betül DEMİROK toplantıda envanter sürecine yönelik bir sunum gerçekleştirmiştir. Bu sunum kapsamında envanterin hazırlanmasında yer alan sektörlerden (Elektrik ve ısı üretimi, ulaştırma, F-gazları, Arazi Kullanımı, Arazi Kullanım Değişikliği ve Ormancılık) sorumlu kurumlardan beklentiler de belirtilmiştir. Yapılan sunum çerçevesinde envanterin mevcut durumda kurallara uygun olarak Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS) Sekreteryası'na raporlanabilmesi için Ortak Raporlama Formatı (CRF) ve Ulusal Envanter Raporu (NIR) içinde yapılması gereken kontroller aktarılmıştır. Bu bağlamda;

- CRF Reporter'a veri girişinin kontrol edilmesi,
- Emisyon trendlerindeki artış ve azalışların nedenlerinin açıklanması,
- Bir hesaplama kontrol aracı olarak; CRF Reporter'da otomatik hesaplanan zımnî emisyon faktörlerin (IEF) zaman serisi olarak kontrol edilmesi ve QA/QC Planı kapsamında diğer ülke değerleriyle karşılaştırılması,
- CRF Reporter'da **Data Checks >Completeness** sekmesinde yılı seçerek ilgili kategorinin en alt kırılımı bazında turuncu veya kırmızı değil yeşil olmasının sağlanması için **Data Entry** bölümüne dönülerek sorun tespit edilen alt kategorilerde eksik verilerin (Metodoloji, EF seçimleri veya uygun gösterim anahtarları (NA, NO, NE, IE) eksiksiz bir şekilde girilmesi; NE veya IE olan hücrelere ait açıklamaların girilmesi,
- Belirsizliklerin (uncertainties) faaliyet verileri (AD) ve emisyon faktörleri (EF) bazında verilmesi; uzman görüşü (expert judgement) varsa uzmanlarla ilgili açıklamaların hesap tablolarında şeffaf bir şekilde yapılması,
- Yeniden hesaplamaların (recalculations) gerekçelerinin ve envantere etkilerinin açıklanması,
- İyileştirme yapılan alanların ve gelecekte planlanan iyileştirmelerin (planned improvements) belirtilmesi,
- BMİDÇS Uzman Gözden Geçirme Ekibi (ERT) tarafından hazırlanan son gözden geçirme raporunda (FCCC/ARR/2016/TUR) yer alan hususların çözülüp çözülmemeye durumuna göre açıklamaların yapılması,

T.C.
TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU BAŞKANLIĞI
Çevre Enerji ve Ulaştırma İstatistikleri Daire Başkanlığı

- Bir önceki NIR formatına uygun olarak yazım formatı bütünlüğünün sağlanması

katılımcılardan istenmiştir.

Toplantıda Sayın SARI bu konuların yanında çalışmalar esnasında karşılaşılan sorunları paylaşarak kurum temsilcilerinin de sorunlarını dinlemiştir. Özellikle zamanlilik, kapasite geliştirme ve diğer sorunlar konusunda kurumların üst düzey temsilcilerin de bilgilendirilmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır. Ayrıca envanterin hazırlanmasında yer alan kurumlarımızdaki kapasitenin geliştirilmesi ve bunun devamlılığının önemi ifade edilip olası görev değişimlerinde mevcut bilgi birikiminin aktarılmasının gerekliliğine değinilmiştir. Hesapların gerçekleştirilmesine yönelik bilgi birikiminin olabildiğince yazılı hale getirilmesinin önemi de ayrıca vurgulanmıştır.

Kararlar:

1. NIR’da kurumlarımızın sorumluluğunda bulunan sektörlere ait bölümlerin, QA/QC Planı kapsamında envanterin bütünlüğü açısından TÜİK tarafından tespit edilen hususların tekrar değerlendirilerek 16 Mart 2018 tarihine kadar son hallerinin resmi yazı ile TÜİK’e gönderilmesine,
2. QA/QC Planı kapsamında; hesaplama tablolarının, NIR tablo ve grafiklerinin, tablo ve grafiklerin hazırlanmasında kullanılan arka plan veri ve bilgilerinin (analiz sonuçları, raporlar, belgeler vb.), sektörel belirsizlik hesaplarının ve uzman görüşü varsa ilgili açıklamaların öncelikle Kurumlarda arşivlenmesine ve merkezi arşivleme için TÜİK’e gönderilmesine,
3. Mevcut durumda envanterden sorumlu kişilerin ve gelecek envanterdeki sorumlu kişi değişikliği bilgilerinin resmi yazı ile TÜİK’e gönderilmesine

karar verilmiştir.

EKLER:

- 1- Katılımcı İmza Çizelgesi (2 sayfa)

Toplantı Konusu

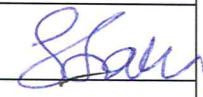
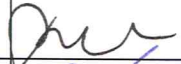

: RİP Seragazi Emisyon Envanteri Çalışma Grubu Toplantısı

Toplantı Tarihi/Saati

: 08.03.2018 - 10:00

Toplantı Yeri

: TÜİK 7. Kat Toplantı Salonu

Adı Soyadı	Kurumu/Birimi	Ünvanı	Telefon	E-posta	İmza
Sebahattin SARI	TÜİK	Daire Başkanı	4100372	sebahattin.sari@tuk.gov.tr	
F. Betül Demirok	TÜİK / İklim Dep. İşt. Grubu	Grup Sor.	4100362	betul.bayguven@tuk.gov.tr	
Abdussamet AYDIN	GTİHB / TRGM	Ziraat Mühendisi	258 8145	abdussamet.aydin@tarim.gov.tr	
Burcin DILER	GTİHB / TRGM	Koordinatör	258 8145	burcin.dilar@tarim.gov.tr	
Nurdan BUĞDAY	GTİHB / TRGM	Zir. Müh.	258 8145	nurdan-bugday@tarim.gov.tr	
Eray ÖZDEMİR	OSİB / OGM	Mühendis	248 17 20	erayozdemir@ogm.gov.tr	
Uğur KARAKOÇ	OGM	Mühendis	248 17 26	ugurkarakoc@ogm.gov.tr	
ERDA ÇELER	OGM	Müh.	248 1863	erdaceler@ogm.gov.tr	
Ulke KOCA	UDHB	Mühendis	2033071	ulke.koca@udhb.gov.tr	
H. Umur ALSANCAK	UDHB	Mühendis	2033072	humur.alsanacak@udhb.gov.tr	
Onur ORHAN	ESB / İDD	Danışman	586 3201	onur.orhan@esb.gov.tr	
Ali AYDIN	ETKB / EİGM	Müh.	212 6420/7582	aiaydin@enerji.gov.tr	
Tuğba BAYSAL ÇİFTÇİ	ETKB / EİGM	ETK Uzmanı	212 6420/7588	tbaysal@enerji.gov.tr	